

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 300/08-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti K., s. r. o. „v konkurze“ (...), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti K., s. r. o. „v konkurze“, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti K., s. r. o. „v konkurze“ (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), práva zákazu zneužitia práv podľa čl. 17 dohovoru a práva všeobecne zakazujúceho diskrimináciu podľa čl. 1 Protokolu č. 12 k dohovoru (ďalej len „protokol č. 12 k dohovoru“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Sťažovateľka uviedla, že 29. mája 2000 doručila Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) návrh na vyhlásenie konkurzu na svoj majetok, pričom tento návrh podala z dôvodu svojej insloventnosti (úpadku). Dňa 24. apríla 2003 krajský súd vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľky a určil za správcu konkurznej podstaty JUDr. J. Š. Dňom vyhlásenia konkurzu prešlo oprávnenie nakladať s majetkom sťažovateľky v súlade s § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení platnom a účinnom v relevantnom čase (ďalej len „zákon o konkurze“) na správcu konkurznej podstaty.

Do vydania uznesenia sp. zn. 25-24 K 185/00 zo 4. apríla 2007, ktorým bolo nariadené prieskumné pojednávanie v konkurznej veci sťažovateľky, krajský súd doručoval jej určené písomnosti do Českej republiky na adresu oznámenú jej konateľom. Sťažovateľka podala 8. marca 2006 proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 25-24 K 185/00 z 31. januára 2006 odvolanie, ktoré bolo doručené na adresu konateľa firmy do Českej republiky. Predmetné odvolanie odôvodnila tým, že *„sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. M. Ď., vedome a úmyselne zneužíval skutočnosť, že konateľ firmy K., s. r. o., je v konkurze vedenom pred Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 25-24 K 185/00 ako účastník konkurzu v rôznych postaveniach. Sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici v napadnutom rozhodnutí zamietol námietku úpadcu proti konečnej správe ako podanú fyzickou osobou a teda nie úpadcom, firmou K., s. r. o., pritom sa nezaoberal skutočnosťou, že správca konkurznej podstaty nedohľadával a nevymáhal majetok firmy K., s. r. o.*

v hodnote 6.509.885,- Sk plus príslušenstvo ako aj ďalší majetok vyplývajúci z účtovnej uzávierky firmy K., s. r. o. za rok 2000. Firma K., s. r. o. prostredníctvom svojho konateľa (...) žiadala chrániť tento majetok Krajský súd v Banskej Bystrici v zmysle Ústavy SR a medzinárodných dohovorov.“

Sťažovateľka ďalej uvádza, že najvyšší súd „rozhodnutím 2 Obo 85/2006 zamietol odvolanie firmy K., s. r. o. zo dňa 08. 03. 2006 podané voči Uzneseniu Krajského súdu sp. zn. 25-24 K 185/00 zo dňa 31. 01. 2006 ako právne neodôvodnené, pričom sa nevyjadruje k žiadnemu z bodov samotného odvolania, najmä bodu o doručovaní, nechránení majetkových práv firmy K., s. r. o. ako aj ďalších porušovaní ľudských práv a základných slobôd firmy K., s. r. o. Naopak, vedomí si skutočnosti, že firma K., s. r. o. nemá finančné prostriedky na zastupovanie advokátom, vedome a úmyselne nepoučuje firmu K., s. r. o. v zmysle § 5 ods. 1 Zákona č. 99/1963, Občiansky súdny poriadok o jej právach a povinnostiach ale odkazuje ju na advokáta. Najvyšší súd nemá v tomto uznesení žiadne námietky proti určeniu miesta na doručovanie pošty firmou K., s. r. o. na kontaktnú adresu konateľa v Českej republike... a uvedené rozhodnutie je doručené na túto kontaktnú adresu v ČR.“

Táto skutočnosť vyplýva podľa sťažovateľky aj z uznesenia krajského súdu sp. zn. 25-24 K 185/00 z 13. novembra 2007, z ktorého cituje.

Sťažovateľka ďalej upozorňuje na to, že jej krajský súd nezaslal na adresu konateľa uznesenie o nariadení nového prieskumného pojednávania sp. zn. 25-24 K 185/00 zo 4. apríla 2007, čo v označenom uznesení odôvodňuje tým, že z písomného ospravedlnenia konateľa vyplynulo, že je dlhodobo práceneschopný. Preto bolo uvedené uznesenie doručované iba oznámením v Obchodnom vestníku a tiež na úradnej tabuli konkurzného súdu, a to napriek tomu, že sa konateľ sťažovateľky písomne ospravedlnil a požiadal o nový termín prieskumného pojednávania. V spojitosti s tým sťažovateľka tvrdí, že nebola na nové prieskumné pojednávanie predvolaná úmyselne, čo vyvodzuje z toho, že „v spise sa nachádza vlastnoručne napísaný príkaz pozvať písomne iba správcu konkurznej podstaty“. Všetky uvedené pochybenia pripisuje sťažovateľka na vrub zákonnému sudcovi.

Ďalším nedostatkom v postupe krajského súdu a menovite zákonného sudcu z pohľadu sťažovateľky je to, že od vyhlásenia konkurzu na jej majetok nebola poučená „v zmysle § 5 ods. 1 Zákona č. 99/1963, Občiansky súdny poriadok o jej práve a povinnosti určiť adresu pre doručovanie pošty adresovanej pre firmu K., s. r. o. v Slovenskej republike“.

Výhrady sťažovateľky voči postupu zákonného sudcu spočívajú tiež v tom, že ju „nikdy neupozornil na skutočnosť, že zo zákona nie je povinný zasielať listy určené firme K., s. r. o. na kontaktnú adresu jej konateľa v Českej republike, ale pritom na túto adresu poštu zasielal“. Tým podľa sťažovateľky „vedome a úmyselne zavádzal firmu K., s. r. o. a uviedol ju v omyl o jej právach a povinnostiach v konaní, konkrétne o jej práve určiť si miesto doručovania pošty nie adresu v Českej republike ale adresu v Slovenskej republike...“.

Sťažovateľka upriamuje pozornosť na uznesenie krajského súdu sp. zn. 25-24 K 185/00 z 13. novembra 2007, podľa ktorého „firma K., s. r. o. nebola súdom poškodená na svojich právach chránených čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, ako aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 konkrétne práva byť prítomná na pojednávaní, práva osobne pred súdom sa ústne vyjadriť ku všetkým predkladaným dôkazom, práva rovnosti zbrani s ohľadom na veriteľov firmy K., s. r. o. ako aj s ohľadom na zúčastnenú osobu správcu konkurznej podstaty firmy K., s. r. o., JUDr. J. Š“.

Vychádzajúc z uvedeného dospela k sťažovateľka k názoru, že krajský súd v označenom konkurznom konaní „vedome a úmyselne dopúšťa, aby dochádzalo k ďalším porušovaniu ľudských práv a základných slobôd firmy K., s. r. o., najmä čl. 20 ods. 1 veta prvá a veta druhá Ústavy SR a čl. 1 veta prvá a veta druhá Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

V tomto presvedčení vzniesla sťažovateľka 1. decembra 2007 v uvedenom konkurznom konaní námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi krajského súdu tvrdiac, že tento sudca svojim konaním vedome a úmyselne kryje protizákonné konanie správcu konkurznej podstaty na jej úkor. O sťažovateľkou vznesenej námietke zaujatosti rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007 tak, že nevytlúčil sudcu krajského súdu JUDr. M. Ď. z prerokúvania a rozhodovania vecí vedenej krajským súdom pod sp. zn. 25-24 K 185/00.

K namietanému uzneseniu sťažovateľka predovšetkým uvádza, že sa najvyšší súd „*žiadnym spôsobom nevyjadruje k predloženým listinným dôkazom, ku skutočnosti úmyselného porušovania ľudských práv a základných slobôd, ktoré firma K., s. r. o. vo svojej Námietke ako dôvody zaujatosti namieta. Naopak súhlasí s názorom sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici, JUDr. M. Ď., že firma K., s. r. o. nemá v konkurznom konaní žiadne procesné práva.*“.

Samostatným podaním označeným ako „*Žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov*“ sťažovateľka požiadala, aby v konaní o jej sťažnosti jej bol ústavným súdom ustanovený advokát, vyjadrujúc presvedčenie, že spĺňa podmienky na takýto postup ustanovené v § 30 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Na základe výzvy ústavného súdu zo 6. mája 2008 doplnila sťažovateľka svoju sťažnosť podaním zo 7. júna 2008 s tým, že ako porušovateľ a svojich práv označila iba najvyšší súd a vo vzťahu k nemu doplnila aj skutkový stav sťažnosti. Zároveň predložila ďalšie listinné dôkazy, ktoré jej boli doručené po podaní sťažnosti ústavnému súdu. V ďalšom priebehu konania ústavný súd považoval za smerodajné pre svoj ďalší postup nové znenie sťažnosti sťažovateľky obsiahnuté v jej uvedenom podaní.

Čo sa týka doplnenia sťažnosti, sťažovateľka najmä tvrdí, že najvyšší súd v namietanom uznesení neodpovedal na základné skutkové otázky, ktoré podľa nej zakladajú pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 25-24 K 185/00. Za závažné pochybenie najvyššieho súdu považuje

sťažovateľka okrem iného to, že «najvyšší súd sa nevyjadril ku skutočnosti kedy sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici, JUDr. M. Ď., vydal Uznesenie sp. zn. 25-24 K 185/00-560, v ktorom v Odôvodnení v rozpore s pre konanie sp. zn. 25-24 K 185/00 platným znením zákona 328/1991 Z. z. sa odvoláva na neexistujúcu novelizáciu tohto zákona, citujem: „... Práve z týchto dôvodu s účinnosťou od 1. Decembra 2000 došlo k novelizácii § 21 ods. 1 ZKV, ktorý stanovil, že účasť úpadcu nieje nutná.“

Takáto novelizácia zákona 328/1991 Z. z. s účinnosťou od 1. Decembra 2000 nikdy vydaná nebola.

- Najvyšší súd SR sa nevyjadruje žiadnym spôsobom, ako v Uznesení sp. zn. 2 Obo 85/2006 z dňa 21. 06. 2006 tak v napádanom Uznesení sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z dňa 18. 12. 2007 ku skutočnosti, že sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. M. Ď., v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici sp. zn. 25-24K185/00 v rozpore s § 18 ods. 1 a § 19 ods. 1 Zákona 328/1991 v znení platnom pre konanie sp. zn. 25-24K185/00 nikdy nevydal pokyn správcovi konkurznej podstaty na zapísanie a vymáhanie majetku firmy K., s. r. o. v hodnote 6.509.885,- Sk, ktorý sa nachádza v držbe Okresného súdu Bratislava V. a ktorý vo svojom rozsudku sp. zn. 1 Cb 394/98 Okresný súd v Dolnom Kubíne potvrdil. Právo nakladať s majetkom firmy K., s. r. o. a teda aj právo vymáhať tento majetok prechádza vyhlásením konkurzu na správcu konkurznej podstaty a jeho činnosť je povinný dozorovať a usmerňovať dozorujúci sudca. O to závažnejšie je toto porušenie, keď právna možnosť vymáhať tento majetok súdnou cestou od jej neoprávneného držiteľa, Slovenskej republiky - Súdu Bratislava V. bude premlčaná dňa 26. 08. 2008.

- Najvyšší súd SR v Uznesení sp. zn. 2 Ndob 46/2007, jeho odôvodnení žiadnym spôsobom neobjasnil, ako sa vysporiadal s podaním Firmy K., s. r. o. z dňa 20. 09. 2007 „Vyjadrenie úpadcu“ v konaní sp. zn. 25-24K/00 v ktorom úpadca jednoznačne dokázal úmyselné klamanie Správcu konkurznej podstaty JUDr. J. Š. v priebehu konkurzného konania pred Krajským súdom Banská Bystrica. Dozorujúci sudca JUDr. M. Ď., k tomuto podaniu dodnes nevydal žiadne rozhodnutie.».

Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka predovšetkým v tom, že najvyšší súd namietané uznesenie z jej pohľadu nedostatočne alebo vôbec neodôvodnil vo vzťahu k objektívnym skutočnostiam uvedeným v jej námietke zaujatosti uplatnenej voči zákonnému sudcovi a nevyjadril sa ani k predloženým listinným dôkazom, ktoré boli súčasťou jej námietky.

K sťažnosti sa na základe výzvy ústavného súdu z 12. júna 2008 vyjadril predseda najvyššieho súdu podaním zo 7. augusta 2008, v ktorom uviedol:

„Predmetom rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 2 Ndob 46/07 bola námietka zaujatosti sudcu Krajského súdu v Košiciach JUDr. M. Ď, ktorý prejednával konkurznú vec sťažovateľa. Príslušný senát nezistil zákonné dôvody na jeho vylúčenie. V uznesení odkazuje na § 14 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, nie sú dôvodom pre vylúčenie sudcu. Nemám k dispozícii súdny spis, z obsahu sťažnosti (resp, jej doplnenia) však vyplýva, že sťažovateľ aj v námietke zaujatosti konajúcemu sudcovi vytýkal jeho postup v konkurznom konaní. Nie som povolaný hodnotiť vecnú správnosť rozhodnutia príslušného senátu ale vychádzajúc z obsahu sťažnosti sa stotožňujem so záverom, že JUDr. Ď. vytýkané konanie je postupom v konaní a nemôže byť dôvodom pre jeho vylúčenie. Domnievam sa, že napadaným uznesením, vzhľadom na jeho charakter a obsah ani nebolo možné porušiť žalobcom uvádzané základné práva.

Navyše, sťažnosť je podľa všetkého podaná po uplynutí lehoty stanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. V pôvodnej sťažnosti je za porušovateľa základného práva výrazne a jednoznačne označený Krajský súd v Banskej Bystrici a nie je v nej ani náznak, že by smerovala aj proti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Z obsahu sťažnosti je však zrejmé, že už v čase jej podania (2. apríla 2008) mal sťažovateľ napádané uznesenie sp. zn. 2 Ndob 46/2007 k dispozícii a pravdepodobne bolo právoplatné. Za porušovateľa bol Najvyšší súd Slovenskej republiky označený až v doplnení sťažnosti, ktoré došlo na ústavný súd dňa 12. júna 2008, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty.

Navrhujem sťažnosť, ako zjavne bezdôvodnú odmietnuť.“

Citované vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu zaslal ústavný súd 12. augusta 2008 sťažovateľke s tým, že k nemu môže zaujať stanovisko v lehote, ktorú jej určil. Sťažovateľka túto možnosť využila a v podaní doručenom ústavnému súdu 3. septembra 2008 okrem iného uviedla:

„Vo vyjadrení predsedu Najvyššieho súdu sa tento vyhol opäť otázke objektívnej zaujatosti sudcu v súdnom konaní. Opiera svoje stanovisko o postup sudcu v procesnom konaní. Nevyjadril sa k samotnej podstate námietky pre zaujatosť, a je jednotlivým bodom, neodôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k jednotlivým bodom námietky pre zaujatosť sťažovateľky z dňa 05. 12. 2007 tak aby bolo preskúmateľné, čo bolo zásadným podnetom pre podanie Ústavnej sťažnosti firmy K., s. r. o. z dňa 29. 03. 2008. Tieto skutočnosti a stanovisko sťažovateľky k nim sú popísané v samotnej Námietke pre zaujatosť z dňa 05. 12. 2007, Ústavnej sťažnosti z dňa 29. 03. 2008 a jej doplnenia z dňa 07. 06. 2008 a zotrvávame na stanoviskách v nich uvedené.

Sťažovateľka je presvedčená, že náhradné doručovanie slúži na doručenie zásielky, v prípade ak adresát poštu nepreberá. Sťažovateľka však preberala poštu Krajského súdu Banská Bystrica na ňou uvedenej adrese v ČR viac rokov. Doručovanie uznesení Krajského súdu Banská Bystrica od roku 2003 na adresu konateľa firmy K., s. r. o. v ČR a následne po 5 rokoch nezaslanie pozvánky na súdne konanie na uvedenú adresu s odôvodnením, že tak nie je súd povinný a konateľ je chorý napriek jeho ospravedlneniu, je podľa názoru sťažovateľky priamym zneužitím postavenia rozhodujúceho sudcu v konaní. Zákon nesmie byť použitý na to, aby si súd zaručil, že účastník súdneho konania poštu nepreberie a ani sa o nej nedozvie a následne súd rozhodne bez jeho prítomnosti. Takéto konanie zákonného sudcu JUDr. M. Ď. a výklad zákona zo strany Najvyššieho súdu je v priamom rozpore so základnou dikciou zákona a vytvára podozrenie, nesúladnosti takéhoto konania s Ústavou SR.

Vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu SR opätovne potvrdzuje názor sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici a tým aj právny názor Najvyššieho súdu, že prítomnosť konateľa firmy v konkurze nie je potrebná na súdnom pojednávaní a že ľudské práva firmy K., s. r. o. v konkurze sú právne irelevantné, ako je uvedené v Uznesení Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 25-24 K 185/00-500 a v Uznesení Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 46/2007. Takýto záver sudcu Krajského súdu ako aj Najvyššieho súdu je v priamom

rozpore s Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a je porušením práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces. “

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby po preskúmaní sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie vo veci samej rozhodol ústavný súd týmto nálezom:

„1. Základné právo firmy K., s. r. o. na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z dňa 18. 12. 2007 porušené bolo.

2. Základné právo firmy K., s. r. o. na ochranu majetku chráneného čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a právo chránené čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z dňa 18. 12. 2007 porušené bolo.

3. Základné právo firmy K., s. r. o. zákazu zneužitia práv chránené čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a všeobecného zákazu diskriminácie chránené v čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z dňa 18. 12. 2007 porušené bolo.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z dňa 18. 12. 2007 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd priznáva firme K., s. r. o. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.509.885,- Sk plus príslušenstvo. Uvedená škoda vzniká vedomím nechránením základného práva ochrany vlastníctva chráneného čl. 20 ods. 1 veta prvá a veta druhá Ústavy SR a čl. 1 veta prvá a veta druhá Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z dňa 20. 03. 1952, čím dochádza firme K., s. r. o. škoda na majetku ktorého právny nárok je potvrdený konečným Rozsudkom Okresného súdu v Dolnom Kubíne z dňa 27. 09. 2004 sp. zn. 1 Cb 394/98 právoplatným dňa 20. 12. 2004. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Relevantné znenie príslušných článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu upravujúcich práva, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, je takéto:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom s nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore sa nemôže vykladať tak, aby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to dohovor ustanovuje.

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že ňou sťažovateľka namieta porušenie označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007. Týmto uznesením, ako už bolo uvedené, rozhodol najvyšší súd o námietke zaujatosti vznesenej konateľom sťažovateľky voči zákonnému sudcovi krajského súdu JUDr. M. Ď. v konkurznej veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 25-24 K 185/00 tak, že ho nevytlčil z prerokúvania a rozhodovania v tejto veci.

Návrh na vylúčenie menovaného sudcu z prerokúvania a rozhodovania v uvedenej konkurznej veci (námiетка zaujatosti) uplatnený sťažovateľkou v jej podaní z 5. decembra 2007 je odôvodnený v prevažnej miere argumentmi zhodnými s tými, na ktoré poukazuje aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Sudca JUDr. M. Ď. vo vyjadrení k námiетке zaujatosti uviedol, že sa necíti byť zaujatý a nevidí žiadne zákonné dôvody na vylúčenie z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. sp. zn. 25-24 K 185/00.

Najvyšší súd v podstatnej časti odôvodnenia svojho uznesenia sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007, ktorým rozhodol o nevylúčení zákonného sudcu v predmetnej konkurznej veci na základe námiетky uplatnenej sťažovateľkou, uviedol:

«Senát Najvyššieho súdu SR, ako nadriadeného súdu namietaného sudcu, predtým než spochybnenie nezaujatosti sudcu prejednal skúmal, či sú splnené procesné podmienky pre taký postup. Zistil, že podmienky pre vylúčenie sudcu JUDr. M. Ď. nie sú dané.

Podľa § 14 ods. 1, OSP „Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti“.

Podľa ods. 3, „Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci“.

Námiетка voči konkurznému sudcovi spočíva výslovne v jeho postupe konania, ako konkurzného sudcu.

Sudca na dodržiavanie zákona je kontrolovaný účastníkmi a ich právnymi zástupcami a zodpovedá za obojstranný objektívny postup a ten spravidla všetkým stranám nevyhovuje.

Je tu ešte aj iná kontrola, totiž konečné rozhodnutie vo veci v prípade nespokojnosti účastníka podlieha v prípade odvolania voči nemu, preskúmaniu odvolacím súdom, ktorý posúdi správnosť či nesprávnosť rozhodnutia a následne aj prípadným mimoriadnym opravným prostriedkom.

Vo svojich námiетkach úpadca ani len neuviedol zákonné dôvody vylúčenia, na základe ktorých by ich námiетkam bolo možné vyhovieť.

V súvislosti s obsahom námietky nadriadený súd dodáva:

Písomnú námietku zaujatosti podpísal konateľ úpadcu, aj keď sa javí podľa jej obsahu, že ju len podpísal a nie vypracoval. V tejto súvislosti je potrebné pre riadny postup v konaní, aby sa konateľ úpadcu obrátil na osobu práva znalú, najlepšie na takého advokáta, ktorý mu kvalifikovane poradí a v prípade vypracuje pre súd kvalifikované podanie. Predovšetkým, aby mal ujasnené, ktoré objektívne dôvody, ktoré k spochybneniu nezaujatosti sudcu a jeho vylúčeniu z konania sú zákonné a možno ich použiť. Ďalej aké doklady či prílohy k námietke treba pripojiť, aby súd na ne mohol prihliadať. Zákon na to dáva jasnú odpoveď. Správne postupoval konkurzný súd aj pri doručovaní poštových zásielok. Ustanovenie § 48 ods. 2 OSP upravuje postup súdu pri doručovaní právnickej osobe. Ak za úpadcu preberá zásielky konateľ, ak neurčí miesto a osobu, ktorej zásielku v Slovenskej republike, kde úpadca podnikal treba doručiť, postupuje v rámci zákona. Je mylné stanovisko namietajúceho, že si môže určiť miesto doručovania v zahraničí. V konkrétnom prípade to bolo do Českej republiky, ale potom by rovnaké práva mal aj ten čo si určí miesto, kde sa mu majú doručovať zásielky trebárs Mexiko.

Ďalšou otázkou, ktorú si namietajúci úplne nesprávne vysvetľuje v súvislosti s konkurzným konaním, je postavenie jednotlivých osôb, ktoré sa konkurzného konania zúčastňujú. Je potrebné si uvedomiť, hlavne postavenie správcu konkurznej podstaty, jeho práva, ktoré mu dáva zákon na úkor práv úpadcu. Konkurz riadi a zodpovedá zaň súd (konkurzný sudca) a konateľ úpadcu do jeho právomoci zasahovať nemôže, keď v danom prípade sa javí, že hlavné postavenie pri realizácii konkurzu má mať konateľ úpadcu aspoň tak vystupuje. Zákon presne stanoví za akých okolností súd môže zbaviť správcu konkurznej podstaty jeho funkcie.»

Podľa ustanovenia § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 OSP uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 OSP súd predloží vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 10 dní od jej podania nadriadenému súdu. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd v senáte do 10 dní od predloženia veci. O vylúčení sudcov najvyššieho súdu rozhodne do 10 dní iný senát tohto súdu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Podstata výhrad sťažovateľky voči postupu konkurzného sudcu, ktoré sa premietli aj do proti nemu vznesenej námietky zaujatosti, sa týka jeho postupu v súvislosti s prieskumným pojednávaním v konkurznej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn.

25-24 K 185/00 konaným 27. marca 2007 a 24. apríla 2007. Sťažovateľka vidí hlavný dôvod zaujatosti zákonného sudcu okrem iného v tom, že aj keď zákonnému sudcovi bola známa adresa na „*doručovanie pošty firmy K., s. r. o. v ČR od roku 2005 a na túto adresu aj poštu doručoval, že sudca sa ani nepokúsil doručiť Uznesenie firme K., s. r. o. o zvolaní prieskumného pojednávania sp. zn. pod sp. zn. 25-24 K 185/00-500 z dňa 04. 04. 2007 na adresu v ČR*“.

Ďalšie dôvody, na základe ktorých podala sťažovateľka návrh na vylúčenie zákonného sudcu v konkurznej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 25-24 K 185/00, sú uvedené v bode I odôvodnenia tohto uznesenia.

Podľa názoru ústavného súdu môže dôjsť k vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania vecí iba v prípade, keď je zrejmé, že jeho vzťah k danej veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosahuje takú povahu a intenzitu, že i napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude existovať záruka o jeho nezávislom a nestrannom rozhodovaní.

Pomer k veci môže vyplývať predovšetkým z priameho právneho záujmu sudcu na prerokovanej veci. Tak je to v prípade, keď by sudca sám bol účastníkom konania, alebo v prípade, že by mohol byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý na svojich právach (napr. keby inak mohol byť vedľajším účastníkom). Vylúčený je tiež sudca, ktorý získal o veci poznatky iným spôsobom než z dokazovania v rámci konania (napr. ako svedok vnímal skutočnosti, ktoré sú predmetom dokazovania). Sudcov pomer k účastníkom alebo k ich zástupcom potom môže byť založený najmä príbuzenským alebo jemu obdobným vzťahom (porovnaj § 116 Občianskeho zákonníka), ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade byť vzťah priateľský či naopak nepriateľský.

Odvolávajúc sa na v odôvodnení namietaného uznesenia citovaný § 14 ods. 3 OSP ústavný súd predovšetkým zastáva názor, že sťažovateľka vychádzajúc z podstaty jej námietok podľa všetkého nebrala zreteľ na to, že v námietke zaujatosti nemôže účastník ako dôvod použiť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní v prerokovanej veci. Pod postupom pritom treba rozumieť procesné úkony súdu vrátane jeho rozhodnutí, ktoré

upravujú vedenie konania a majú prípravný charakter. Z tohto aspektu možno prisvedčiť názoru najvyššieho súdu, že sťažovateľka neuviedla zákonné dôvody vylúčenia (konkrétne okolnosti), z ktorých by bolo možné objektívne vyvodiť pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu a na základe ktorých by jej námietke bolo možné vyhovieť. O žiadny z prípadov uvedených v § 14 ods. 1 OSP v posudzovanej veci zjavne nešlo.

Ústavný súd poukazuje aj na tú časť odôvodnenia namietaného uznesenia, ktoré pripomína možnosť využitia riadneho (resp. mimoriadneho opravného prostriedku), v prípade nespokojnosti účastníka konania s rozhodnutím sudcu v konkurznej veci.

Vzhľadom na to ústavný súd nezistil také závažné pochybenie najvyššieho súdu, ktoré by umožňovalo vysloviť porušenie sťažovateľkiných ústavou a dohovorom zaručených práv, a konštatuje, že namietané uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, a aj keď je vychádzajúc z príslušných zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o vylúčení sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí z dôvodu pochybností o ich nezaujatosti stručné, ústavný súd považuje právny názor najvyššieho súdu za legitímny a ústavne akceptovateľný. Ústavný súd preto nedospel k záveru, že by uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007 bolo možné vyčítať jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti uzavrel, že skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Takto koncipované odôvodnenie dalo odpoveď na skutkovú a právnu podstatu sťažovateľkou podaného návrhu na vylúčenie sudcu krajského súdu, a preto jeho obsah neosvedčuje okolnosti naznačujúce príčinnú súvislosť s možným, sťažovateľkou namietaným porušením jej označených práv.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom

konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 OSP. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15a ods. 1 OSP) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi označeným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndob 46/2007 z 18. decembra 2007 a namietaným porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety a druhej vety ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva garantovaného v čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným uznesením a porušením základného práva sťažovateľky upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani príčinná súvislosť s namietaným porušením základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a vzhľadom na to ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú aj v časti týkajúcej sa namietaného porušenia čl. 17 dohovoru, a to z toho dôvodu, že sťažovateľkou opísaný a z príloh jej sťažnosti vyplývajúci skutkový stav neobsahuje podľa jeho názoru nič, čo by súviselo so záväzkom zákazu zneužitia práv.

Napokon, pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 protokolu č. 12 k dohovoru, podľa ktorého užívanie všetkých práv ustanovených zákonom sa zabezpečuje bez diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické a iné presvedčenie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rodové alebo iné postavenie, a čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12 k dohovoru, podľa ktorého nikto nesmie byť diskriminovaný akýmkoľvek verejným orgánom

z akýchkoľvek dôvodov, ako sú dôvody uvedené v odseku 1, poukazuje ústavný súd na to, že protokol č. 12 k dohovoru Slovenská republika dosiaľ neratifikovala, a preto ústavný súd odmietol aj túto časť sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008